

IZDVAJAMO

PREDAVANJE AKADEMIKA KREŠIMIRA NEMECA U HAZU: KRLEŽA I ANDRIĆ – POREDBENA ANALIZA

O poetici, karakterima, ideologiji, identitetu...

N. GAJDOBRANSKI

Predsjednik HAZU Zvonko Kusić i akademik Krešimir Nemeć

ZAGREB - U povodu 30. obljetnice smrti Miroslava Krleža i 50. obljetnice dodjele Nobelove nagrade Ivi Andriću predavanje je održao akademik Krešimir Nemeć. Bilo je to u četvrtak, 6. listopada u dvorani Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Strossmayerov trg 14. Uvodna riječ u prepunoj dvorani dao je akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Vezavši ga uz dvije obljetnice i dva književnika Krešimir Nemeć je svoje predavanje nazvao Krleža i Andrić – poredbena analiza Analitički aspekti, međusobne relacije, karakter/temperament, ideološke i političke pozicije i implikacije, identitetske posebnosti, društvene pozicije, poetičke/stvaralačke moduse.

Odnos je te dvojice velikih pisaca, kako je istaknuo Nemeć, bio složen i delikatan. Krleža i Andrić upoznali su se 1917. godine u Za-

grebu, nakon Andrićeva povratka iz zeničkoga zatvora, i otada su se počeli družiti. Najčešće bi se sastajali u atelijeru Ljube Babića. I Andrić i Krleža su znali da su njihovi književni i svjetonazorski pogledi bili su različiti. Razilaze se 1919. godine kada Andrić odlazi u Beograd.

Akademik Nemeć je govorio o dvojici pisaca kroz nekoliko točaka, a to su međusobne relacije, karakter/temperament, ideološke i političke pozicije i implikacije, identitetske posebnosti, društvene pozicije na kraju poetičke/stvaralačke moduse. Nemeć je Krležu opisao kao kolerika, čovjeka koji voli biti u središtu književnih zbivanja i koji rado sudjeluje u polemikama. Andrić je melankolik, osjetljiv, ambiciozan, mudrac i filozof, odmjeren, povučen u svoj unutarnji svijet. Razlika među velikanima bila je zbog politike: Krleža nije prihvaćao Andrićev jugoslavenski unitarizam, a Andrić

Krležin marksizam i ljevičarstvo. Krleža nije skrivao svoju ljubomoru kada je Andrić dobio Nobela, a Andrić je, barem javno, o Krleži uvijek govorio afirmativno... U njihovoj poetici su razlike velike: Krležine rečenice su bujice različitih pridjeva i metafora, a Andrić teži prema stilskoj čistoći i sažetosti. Kad je riječ o političko-ideološkome aspektu i Andrić i Krleža bili su konformisti, bili su zapravo uz režime. U socijalističkoj Jugoslaviji Miroslav Krleža postaje konformist. To mu omogućuje ugodan život, poput mjesta direktora Leksikografskoga zavoda te posjedovanja vile, proateljavanja s Titom... Ipak, Krleža je 1967. potpisao Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika.

Akademik Nemeć je istaknuo i to da je Andrić imao hibridni identitet, pa se i sam izjašnjavao kao jugoslavenski pisac iako je potekao iz hrvatske književne tradicije. Hrvatska, istaknuto je, do sada nije dostojno obilježila 50. obljetnicu njegova primitka Nobelove nagrade za književnost. Krleža pak izaziva brojne kontroverze, pa je tako predavač spomenuo kako je Radovan Ivšić na jednom Krležinim danima rekao da je Krleža najveća katastrofa hrvatske književnosti.

Pretjerivanja su uvijek moguća, ali je svakako ovo predavanje i HAZU pokazalo da takav autoritet i znalac, kakav akademik i profesor Krešimir Nemeć jest može dati jedan bogati presjek veličine i mana oba hrvatska književnika te sve kontroverze, a sve na utemeljeni način, posredstvom citata i objektivnih ocjena, a to je najvažnije.

N. GAJDOBRANSKI